

श्रीगणेशायनमः श्रीकृष्णायनमः ॐ नमः श्रीपरमहंसास्वादितचरणकमलचिन्मकरंदाय भक्तजनमानसनिवासाय श्रीरामचंद्राय विजयंते परानंदकृष्णपादरजःस्रजः याधृतामूर्ध्नि जायंते महेन्द्रादिमहःस्रजः ॥ १ ॥ उक्तैकत्रिंशताऽध्यायैर्मुक्तिरेकादशेततः जायंते येति हासाद्यैः समासव्यासरूपतः ॥ २ ॥ नारदो वसुदेवाय समासेन न्यवर्णयत् भगवानुद्धवायाथ विस्तरेणोपपत्तिभिः ॥ ३ ॥ तत्र तु प्रथमेऽध्याये यदुवंशस्य संक्षयः उपक्षिप्तो विरागाय मौसलस्यापदेशतः ॥ ४ ॥ प्रवृत्तितः परानंदकृष्णक्रीडानुवर्णिता तन्निवृत्त्या परानंदपदारोहोऽनुवर्ण्यते ॥ ५ ॥ एवतावद्वशमस्कंधेभूभारावतारणाय निजविभूतिविभूषितयदुवंशस्य यदुवंशावतारितसकलसुरांशस्य भगवतः श्रीकृष्णस्य तदुचितप्रवृत्तिविडंबनेन तच्छ्रवणादिपराणां परेषामानंदकारणं क्रीडानिरूपिता अथेदानीमपरिमितयोगमायावैभवस्य भक्तानामात्मतत्त्वोपदेशपूर्वकं क्रीडार्थं भूतले अवतारितानां चाधिकारिणां सुरांशानां मौसलापदेशेन तत्तदधिकारपदप्रापणपूर्वकं च ब्रह्माद्यनुग्रहाय निजपदारोहो निरूप्यते तत्र कुरुक्षेत्रयात्रायामविरक्तस्य वसुदेवस्य कर्मणा कर्मनिर्हारो यथास्यान्नस्तदुच्यतामित्येवं कर्मयोगं पृष्ठवतो नारदादिभिः कर्मयोगो निरूपितः कर्मणा कर्मनिर्हार एष साधुनिरूपितः यच्छ्रद्धयाऽप

श्रीबादरायणिरुवाच ॥ कृत्वा दैत्यवधं कृष्णः सरामो यदुभिर्वृतः ॥
भुवोऽवतारयद्भारं जविष्ठं जनयत्कलिम् ॥ १ ॥

वित्तेन शुक्लेनेज्येत पूरुष इत्यादिना तेन च विशुद्धसत्त्वस्य श्रीकृष्णरामौ परमेश्वरत्वेन ज्ञातवतः षड्गर्भानयनाध्याये श्रीकृष्णेनात्मतत्त्वमुपदिष्टम् वचोवः समवेतार्थतातैतदुपमन्महे यन्नः पुत्रान् समुद्दिश्य तत्त्वग्राम उदाहृत इत्यादिना तच्च विषयभोगातिशयेन तिरोहितमासीत् तदेवेदानीं नारदमुखेन प्रथमं पंचाध्याय्यानि रूप्यते तत्र प्रथमेऽध्याये वैराग्योत्पादनाय यदुकुलस्य ब्रह्मशापापदेशेनात्युन्नतविषयसुखानामप्यनित्यता प्रतिपाद्यते ततश्चतुर्भिर्निर्मिजायंते यसंवादेन सपरिकरं परमतत्त्वनिरूपणम् ततः षष्ठे भगवदुद्धवसंवादप्रस्तावः ततस्त्रयोविंशत्या उद्धवं प्रति भगवत्तत्त्वनिरूपणम् ततो द्वाभ्यां मौसलक्रीडेत्येवमेकत्रिंशताऽध्यायैरेकादशस्कंधप्रवृत्तिः तस्य च यथामतिव्याख्यानमारभ्यते तत्र मौसलप्रसंगार्थं पूर्वस्कंधार्थमनुवदति श्लोकद्वयेन कृत्वेति अवतारयत् अवातारयदित्यङ्गागमो द्रष्टव्यः जविष्ठं वेगवत्तरमतिशीघ्रं हिंसापर्यवसायिनमित्यर्थः कलिकलहम् ॥ १ ॥